

β) Τὸ ἐκ σπινθίδων προστατευτικὸν περίφραγμα τῆς ἄνω μυλόπετρας τοῦ ἀλευρομύλου "Ανδρ. "Ηπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Καθάρισε τὴ γύρα* "Ανδρ. Συνών. γ υ ρ ό ξ υ λ ο, γ υ ρ ο ς 3, γ υ ρ ω σ ι ά, φ ά κ λ α. γ) 'Ο ἐξ ἀλεύρου σχηματιζόμενος κατὰ τὴν ἄλεσιν κύκλος τῆς μυλόπετρας "Ηπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) δ) 'Η περίμετρος ἀλωνίου Κεφαλλ.: *Συμφώνησαν νὰ τρέξουν 'ς τὴ μισὴ γύρα τοῦ ἀλωνιοῦ*. Συνών. γ υ ρ ά λ ω ν ο. 5) 'Η σειρά ἐν τῇ χρονικῇ ἀκολουθίᾳ Κύπρ.: "Ἄσπ.

Κιτρομήλον σκαθ-θαρωτόν, τὸ κόβκουν μοῖρα, μοῖρα, ἄς τραουδήσωμεν τῆς ἐμεῖς, σὰν εἶναι μὲ τὴν γύρα (σκαθ-θαρωτόν=φέρων ἐξογκώματα). 6) 'Επιστροφή, ἐπ' ἀνοδος "Ικαρ. : 'Σ τὴν γύραν (κατὰ τὴν ἐπιστροφήν). Συνών. γ υ ρ ι σ μ ό ς 1. 7) 'Επιρρηματ. α) Πέριξ, πολλάκις κατ' ἀναδίπλωσιν, πρὸς ἐπίτασιν τῆς σημασίας σύνθηθ. : "Εξωσαν γύρα - γύρα τὸ σπῖτι "Ηπ. (Κόνιτσ.) *Βάναμαν δίπλα πιτροῦλις γύρα-γύρα* "Ηπ. ('Αρτοπ.) "Εκεῖ ἀλέθ' ὁ μύλος γύρα-γύρα "Ηπ. (Πάργ.) "Εχει 'κεῖ γύρα χουράφια Μακεδ. (Καστορ.) "Αμα κράς' οὐ κόρακας κ' ἐρχιτι γύρα 'ς τοῦ χουριό, κάπειους θὰ πιθάβ' Στερελλ. (Βαρετάδ.) || Φέρνω γύρα (περιστρέφω) ἐνιχα. *Φέρνει γύρα τὸ νέμα* (περιφέρει τὸ νῆμα κατὰ τὸ διάσπμα περιστρέφων αὐτὸ ἐπὶ πασσάλων, ἐμπεπηγμένων πρὸς τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους) Πελοπν. (Κλειτορ.) *Πᾶρ' ν' ξύστρα κὶ φέρι γύρα 'ν ἄκρ' τ' τεφιού νὰ βγάλουνι τοῦ φουμι* "Ηπ. (Ζαγόρ.) *Φέρνω, βγαίνω, ἐρχομαι γύρα* (περιφέρωμαι, περιπατῶ) πολλὰχ. *Τοῦ καλονκαῖρ' βγαίν' γύρα οὐ Δισπότης* (=διακονία) "Εφίρα γύρα τοῦ χουριό καὶ τ' βρήκα τ' ἀλοῖκό (=ἄλογο) Θεσσ. (Μεσοχώρ.) "Ερχομαι γύρα (περιστρέφωμαι) *Τί πουνουκέφαλον πόχον! Πῶς μῶρχιτι ἔτσι οὐ τόπους γύρα!* "Ηπ. *Μὲ φέρνει γύρα ἢ γρίπη* (μὲ περιτριγυρίζει, μὲ ἐπαπειλεῖ) σύνθηθ. *Μὴ τοῦ φέρ'ς γύρα* (μὴν καθυστερεῖς ἀνατεθεῖσαν εἰς σὲ ἐργασίαν) "Ηπ. *Θὰ τοὺς φέρουνι γύρα* (θὰ τοὺς πείσωμεν) "Ηπ. (Πρέβ.) "Ηρθα γύρα νὰ τοῦ π'λήσου τοῦ σπῖτ' (ἐσκέφθην πρὸς στιγμὴν) Στερελλ. (Αἰτωλ.) *Τοῦ ἡφιρι τοῦ κιφάλ' γύρα* (τὸν ἐστενοχώρησε) "Ηπ. (Ζαγόρ.) *Τί μὲ φέρ'ς γύρα ἀὰ πάρ'ς τοῦ ρουλόι; Δὲ σ' τοῦ δίνου* (τί προσπαθεῖς...) "Ηπ. "Εφερα γύρα σὰν τὸ βουρλό τὸ πρόβατο (βουρλό=τρελλόν· ἐστενοχωρήθην ὑπερβολικῶς) "Ηπ. (Κόνιτσ.) || Παροιμ. *Μὴ μάννα δέκα παιδιὰ τὰ φέρνει γύρα, δέκα παιδιὰ τὴ μάννα δὲν τὴ φέρουνι* (φέρνω γύρα=περιποιοῦμαι· ἐπὶ τῆς ἀστοργίας τῶν παιδιῶν πρὸς τοὺς γονεῖς) "Ηπ. (Πάργ.) β) Περίπου, π ά ν ω - κ ά τ ω, μετ' ἀριθμητικοῦ συνήθως "Ηπ. ("Αγναντ. Μαργαρίτ. Πράμκντ. κ.ά.) Θεσσ. (Μαυρέλ. Φωτειν. κ.ά.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. Καρπερ. Τριχοκ. Τριφύλλ. κ.ά.): *Τοῦ χουριό μ' εἶνι μακρυγιά ἀπ' τ'ν πόλ' γύρα 'ς τσι πέντε ὄρις μὲ τὰ πουνάγια Πράμκντ.* "Ενα κουβέλ' ξυλέινου ἀπ' εἴχαμι κανιὰ βουλά ἦταν γύρα 'ς τ' δώδικα οὐκάδης (κουβέλ'=κουβέλι=μέτρον χωρητικότητος στερεῶν, συνήθως δημητριακῶν, κανιὰ βουλά = κάποτε) Δασοχώρ.

"Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. *Γύρα Ζάκ.* Πελοπν. (Μανιάκ. Τεγ. κ.ά.) 'Σ *Γύρες Χίος* (Φυτ.)

γύρακας ὁ, ἐνιχα. 'ύρακας Νάξ. ('Απύρανθ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. γ υ ρ ο ς διὰ τῆς παραγωγ. κατὰλ. -α κ α ς.

Μεγάλος γ υ ρ ο ς, διὰ τὸ ὅπ. βλ. γ υ ρ ο ς 3 στ, ἐνθ' ἄν. : *Εἶδα 'ύρακας ἦτον εὐτός; πολὺ μεγάλο τὸν ἦκαμες.* Νάξ. ('Απύρανθ.)

γυράκι τό, πολλὰχ. 'υράκι Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. γ υ ρ ο ς.

1) 'Ο μικρὸς γύρος, ἡ μικρὰ περιδιάβασις πολλὰχ. : *Τί λέτε; κάνουμε κ' ἐμεῖς γυράκι;* Ζάκ. "Ενα γυράκι θὰ κάμω ἐδωδὰ καὶ θὰ γυρίσω Κεφαλλ. Συνών. γ υ ρ ο ὕ λ α. 2) 'Η γωνία ἀγροῦ ἢ μὴ δυναμένη νὰ ἀροθῇ καλῶς ὑπὸ τοῦ ἀρότρου Σίφν. : "Ο ξευγᾶς ξευγαρίζει καὶ πίσω ἄλ-λᾶ ος, ὁ σκάφτης, κάνει τις γωνίες, τὰ γυράκια, σπᾶ τοὺς σβώλους. Συνών. ἄ γ κ ω ν ῆ 2γ, δ ι ἄ ρ γ ο ς, μ ε σ α ρ ι ἄ, π α ρ α β ο λ ῆ. 3) Στροφή κατὰ τὴν ὄρχησιν Γ. Ξενοπ., 'Ισχ-βέλλ., 13: "Ενα γυράκι μονάχα σοτὶς μ' ἐκεῖνο τὸν ἄσχημο νέο (σοτὶς=εἶδος χοροῦ ὁμοίου πρὸς τὸ βάλς). Πβ. γ υ ρ α 3. 4) 'Η μικρὰ ξυλίνη στεφάνη τοῦ κοσκίνου Νάξ. ('Απύρανθ.): "Ενα 'υράκι τοῦ κόσκινό 'χω κ' ἤλεα πῶς θὰ τὸ κάμω 'να γόσκινο, μὰ δὲ δ' ἀξιῶνομαι (=δὲν τὸ κατορθῶνω). 5) 'Η στενὴ λωρὶς κεντημένου ὑφάσματος, ἡ παραθέουσα τὸ κάτω μέρος τῆς κλίνης Νάξ. ('Απύρανθ.): *Μωρή, 'ιὰ φέρε τὸ 'υράκι νὰ τὸ βάλῃ 'ς τὸ κρεβάτι.* "Ομορφο 'ναι τὸ 'υράκι τοῦ κρεβαθιοῦ σας. Συνών. γ υ ρ ο ς 3στ, κ ρ ε β β α τ ό γ υ ρ ο ς. β) 'Η στενὴ λωρὶς ὑφάσματος, ἡ σχηματιζομένη ἐξ ἀναστροφῆς τοῦ κρᾶσπέδου γυναικείου φορέματος Νάξ. ('Απύρανθ.): *Εἶδα κατακαμένο 'υράκι 'τονε τὸ φονστάνι αὐτό!* "Ενα δαχτυλάκι 'ναι. Συνών. σ τ ρ ι φ ω μ α τ ά κ ι, κ α μ ο ὗ φ ο.

γυραλάκι τό, Κρήτ. (Ζερβιαν. Κίσ. κ.ά.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γ υ ρ ά λ ι καὶ τῆς ὑποκορ. κατὰλ. -ά κ ι.

Γωνία τοίχου ἀγροῦ ἐνθ' ἄν. : "Εκμὲ 'ς τὸ *γζεροτρόχαλο* τὸ γυραλάκι πάω 'γώ, ὅδε μοῦ ποῦνε πῶς εἶναι συναγεμῶς Κρήτ. "Ητανε σ' ἕνα γυραλάκι κ' ἐπαράκάλειε τὸν ἥλιο νὰ μὴ χαμηλώσῃ (ἐκ παραμυθ.) Ζερβιαν. "Εκμὲ ὅθι δὲ γυραλάκι δέσε τὴν αἶγα Κίσ. Συνών. εἰς λ. γ υ ρ ά λ ι.

γυράλευρο τό, Κρήτ. (Μεραμβ. Μύρθ. Νεάπ. κ.ά.) Κύθν.

Πελοπν. (Λάστ.) γυράλιβρου Στερελλ. (Αἰτωλ. Περίστ. Τριχων.) γιουράλιβρου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

'Εκ τῶν οὐσ. γ υ ρ ο ς καὶ ἄ λ ε ὕ ρ ι.

Τὸ ἄλευρον τὸ συσσωρευόμενον πέριξ τῆς μυλοπέτρας κατὰ τὴν ἄλεσιν ἐνθ' ἄν. : "Εμασα τοῦ γυράλιβρου, γιὰ νὰ φκιάσῃς μὲ πίττα Στερελλ. (Περίστ.) *Μᾶσι τὰ γυράλιβρα γιὰ τοῦ γ'ρούν'* Στερελλ. (Τριχων.) *Τὰ γιουρόξυλα εἶνι γιουμάτα γυράλιβρα αὐτόθ.* *Τὰ γιουράλιβρα εἶνι πιγρά, δὲν τρώουντι* Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών. γ ο υ ρ ο υ ν ἄ λ ε υ ρ ο, γ υ ρ α 4γ, γ υ ρ ο ς 7, π α σ π ἄ λ η, χ ο ι ρ ἄ λ ε υ ρ ο.

γυράλι τό, Κρήτ. (Κίσ. Χαν. κ.ά.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γ υ ρ α καὶ τῆς παραγωγ. κατὰλ. -ά λ ι.

Γωνία τοίχου ἀγροῦ ἐνθ' ἄν. : "Οθὲ δὲ γυράλι τσῆ πεζούλας βγαίνουρε τὰ καλὰ ροδίκια Κίσ. Συνών. ἄ γ κ ω ν ῆ 1, ἄ γ κ ω ν ἄ ρ ι 1.

γυραλωνάκι τό, ἐνιχα. 'εραλωνάτσι Κάρπ.

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. γ υ ρ ἄ λ ω ν ο.

Μικρὸν γ υ ρ ἄ λ ω ν ο, τὸ ὅπ. βλ.

'Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. 'Εραλωνάτσι καὶ ὡς τοπων. Κάρπ.

γυραλωνίδα ἡ, Κουφονήσ.

'Εκ τοῦ οὐσ. γ υ ρ ἄ λ ω ν ο καὶ τῆς παραγωγ. κατὰλ. -ί δ α.

Εἶδος ἀγρίου ἐδωδίου χόρτου, φουμένου συνήθως πέριξ

